

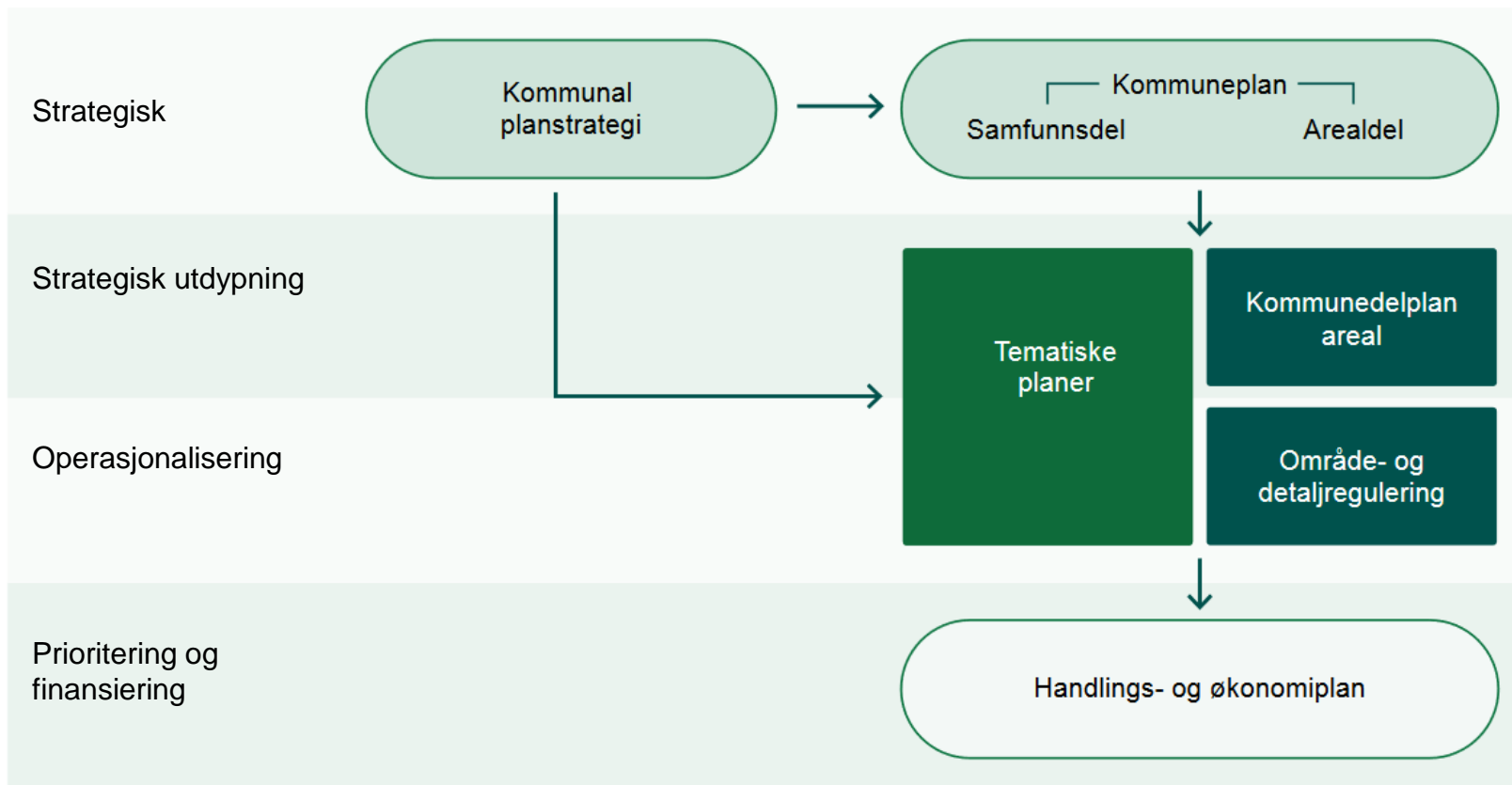
BERGEN KOMMUNE

Samfunnsplanlegging i Bergen kommune

Seniorrådgiver Pål Bjørseth, Byrådsleders avdeling

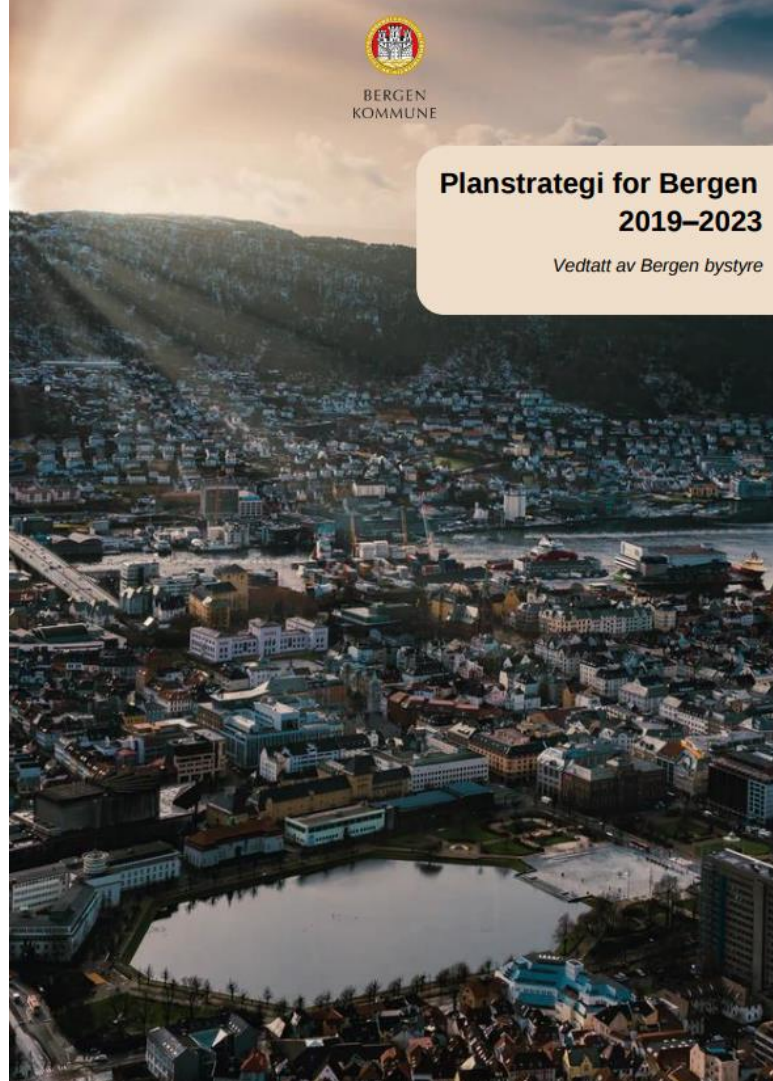
30. mai 2024

Plansystemet i Bergen kommune

Kommunal planstrategi, PBL § 10-1

- Skal vedtas av bystyret innen ett år etter konstituering i hver valgperiode.
- Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.
- Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling.
- Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer.
- Utarbeiding og behandling av kommunal planstrategi kan slås sammen med og være del av oppstart av arbeidet med kommuneplanen, jf. [kapittel 11](#).

Strategisk

Kommuneplanens
samfunnsdel

Strategisk utdypning

Tematiske
planer

Operasjonalisering

Prioritering og
finansiering

Handlings- og økonomiplan

Kommuneplanens samfunnsdel

- Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for
  - kommunesamfunnet som helhet («byen»)
  - kommunen som organisasjon («kommunen»)
- Kommuneplanens samfunnsdel skal være **grunnlag for sektorenes planer** og virksomhet i kommunen

Eksempel fra [FoU-prosjekt](#) som anbefaler tettere kobling av KPS til valgperiodene.
Formål: Mer spisset KPS som vedtar lange linjer (samfunns mål) og prioriterte satsinger for valgperioden

asplan
viak

«Ny agenda for kommuneplanens samfunnsdel»

En utfordring for mange kommuner har vært å få knyttet samfunnsdelen til valgperiodene og det nye kommunestyrets politikk. Ofte har for omfattende og lange planprosesser vært en årsak til dette. Samfunnsdelen har blitt en «enkelt plan» ikke en del av et rullerende plansystem. Dette gjør at det også er utfordrende å koble samfunnsdelen til økonomiplanen, som er et lovpålagt krav.

Skal samfunnsdelen bli et viktig lokalpolitisk styringsverktøy, må den både trekke opp de lange linjene for kommunens utvikling og satsinger for valgperioden som det nye kommunestyret mener skal ha prioritet. Det kan gi grunnlag for kommuneorganisasjonens oppfølging i handlings- og økonomiplan og i de administrative virksomhetsplanene. Det vil også gi oppdaterte og viktige føringer for arealplanarbeid.

Strategisk

Kommuneplanens
samfunnsdel

Strategisk utdypning

Tematiske
planer

Operasjonalisering

Prioritering og
finansiering

Handlings- og økonomiplan

Funksjonsinnhold i ulike tematiske planer

	Mål	Strategi	Tiltak
Melding	-	-	-
Temaplan	x	x	x
Strategi	x	x	
Handlingsplan			x

- Melding (kunnskapsgrunnlag eller særskilt orientering til bystyret om et samfunnstema eller saksfelt. Skal ikke inneholde visjon, satsingsområde, mål, strategier og tiltak)
- Strategi (viser hva som er målet og hvilke strategier man har for å nå målene, men ikke *hvordan* det skal gjøres gjennom tiltak)
- Temaplan (den mest omfattende plantypen som både skal ha mål, strategier og tiltak)
- Handlingsplan (skal bare inneholde tiltak som skal sikre gjennomføring av vedtatt strategi, temaplan mv.)

Planstrategi 2019–2023

- Inneholdt en detaljert oversikt over all planlegging i perioden
  - 42 planer blir videreført uten endringer
  - 39 planer blir revidert/rullert
  - 15 planer utgår
  - 42 nye planarbeid pågår eller blir startet opp i perioden
- 123 gjeldende tematiske planer
- 81 planprosesser i bystyreperioden

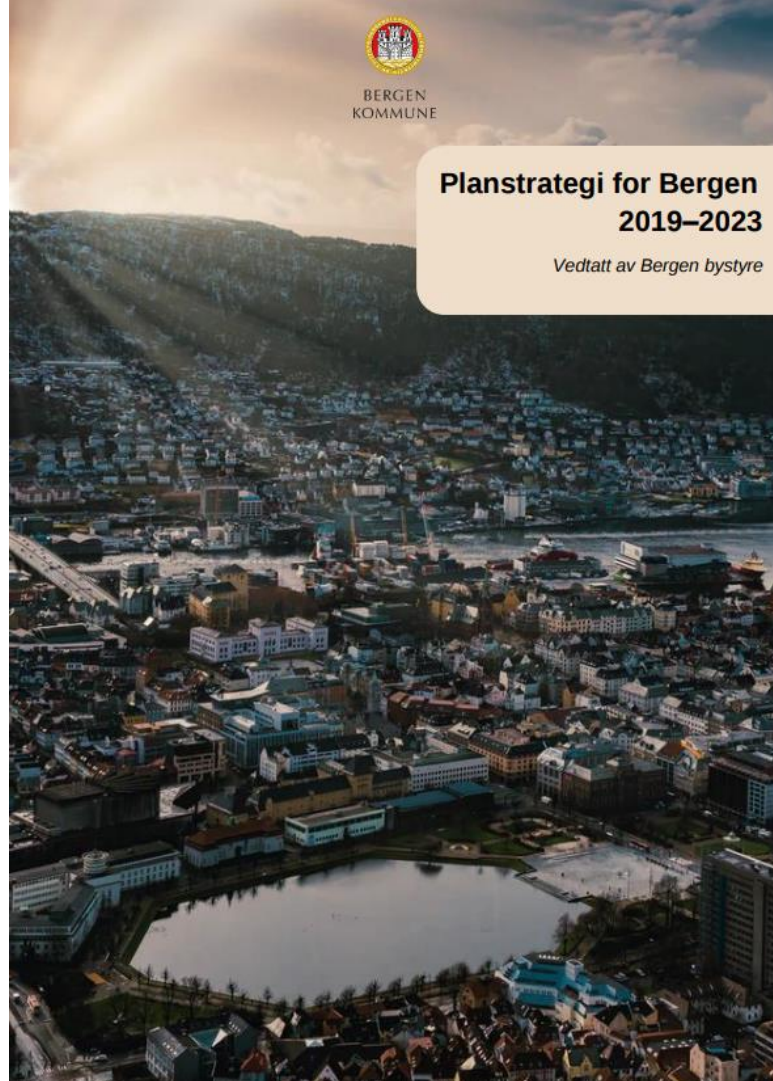
BERGEN
KOMMUNE

BERGEN
KOMMUNE

**Planstrategi for Bergen
2019–2023**

Vedtatt av Bergen bystyre

Strategisk

Kommuneplanens
samfunnsdel

Strategisk utdypning

Tematiske
planer

Operasjonalisering

Prioritering og
finansiering

Handlings- og økonomiplan

Handlings- og økonomiplanen

- Handlingsdelen til samfunnsdelen
- Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig.
- Fra veilederen:
  - [HØP] er kommunens viktigste verktøy for å sikre god økonomisk planlegging og styring.
  - Handlingsdelen angir ressursfordeling og spesifiserer mål eller tiltak som er tenkt gjennomført for å følge opp målene i kommuneplanen.

Søk...

Kortversjon HØP 2024-2027

Handlings- og økonomiplan / Budsjet 2024

Oppdatert tallgrunnlag etter Bystyrets vedtak

Landås fjellet. Foto: Ingvill Strand

BERGEN
KOMMUNE

Om mange og motstridende mål – eksempel fra statsapparatet

[Hjem](#) / [DFØ-bloggen](#) / Viktigere at målene er tydelige enn de er få

Styring

Viktigere at målene er tydelige enn de er få

Både i Norge og våre naboland er det satt i gang flere initiativer og reformer de siste årene for å få bedre og mer tillitsbasert styring. Ett av tiltakene som ofte framheves, er å fastsette færre og tydeligere mål for offentlige virksomheter. For de som skal følge opp målene, er det siste viktigst.

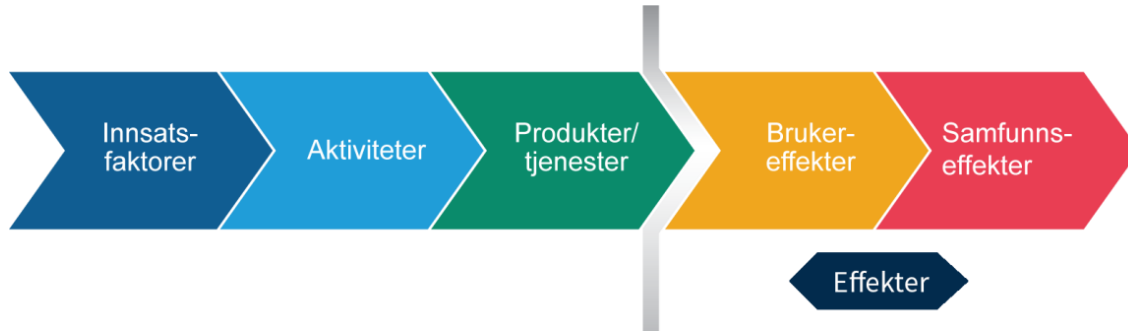
Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ):
- *Samfunnsoppdraget til DFØ er å bidra til effektiv ressursbruk i staten og til at staten når sine mål gjennom god styring, organisering, leiling og gode avgjerdsgrunnlag.*

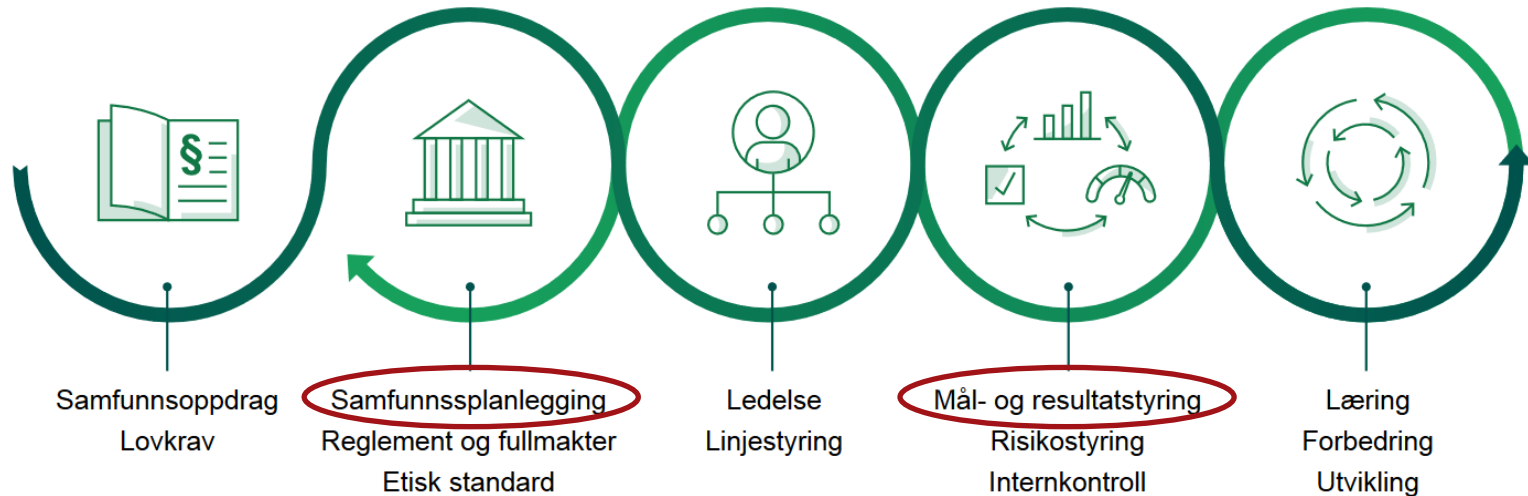
[Hilde Singsaas](#)
Direktør

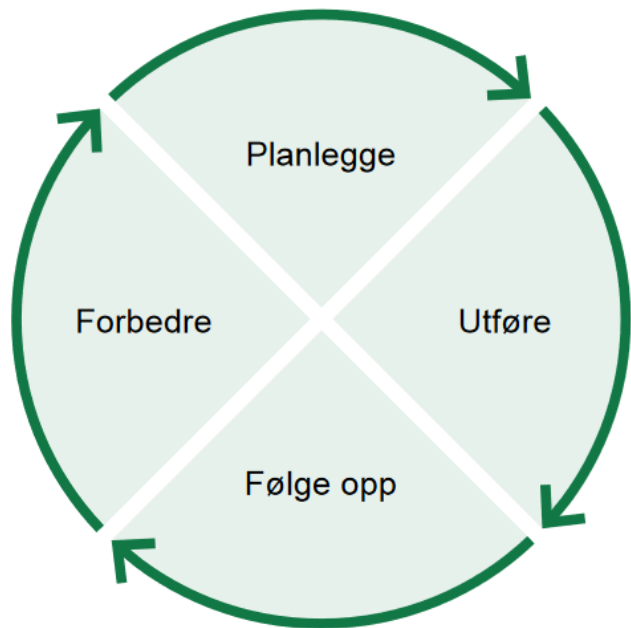
Om mål- og resultatstyring – fra direktoratets veileder

- Flytte fokus
fra styring på innsatsfaktorer
til oppmerksomhet om effekter

Fra Bergen kommunes rammeverk for virksomhetsstyring

Planlegge

- Definere hva som skal forbedres og hvorfor
- Fastsette mål og lage plan for forbedringen
- Skaffe til veie data og fakta gjennomføre risikovurderinger
- Vurdere ressurser og krav som er nødvendige for å nå målet

Følge opp

- Innhente styringsinformasjon ved å måle, kontrollere og rapportere
- Evaluere og analysere om endringen er i tråd med målsettingene
- Følge opp avvik og hendelser

Utføre

- Gjennomføre i henhold til plan
- Sikre riktig kompetanse, opplæring og informasjon
- Dokumentere det som utføres

Forbedre

- Dele erfaringer
- Gjennomføre revisjoner av styrende dokumenter
- Oppdatere informasjon og kompetanseutviklingstiltak
- Gi innspill til nye planer
- Endre praksis

BERGEN
KOMMUNE

BYRÅDET

Byrådssak 1352/22

Saksframstilling

Vår referanse: 2022/147120-1

Videreutvikling av samfunnsplanlegging i Bergen kommune

Hva saken gjelder:

Kommunesektoren står overfor store fremtidsutfordringer som krever systematisk planlegging. Planer av høy kvalitet bidrar til dette, blant annet gjennom å være kunnskapsgrunnlag for samfunnsutvikling, tjenesteutvikling og økonomisk planlegging, og verktøy for å nå politiske mål. Samtidig må vi sikre effektive planprosesser og at kommunen som helhet er godt samordnet. Planleggingen skal bidra til dette, og til å underbygge oppgavefordelingen mellom bystyre og byråd, ved at de bystyrevedtatte planene fastsetter overordnede mål og strategier som byrådet styrer etter.

Noen oppfølgingsområder i byrådssak 1352/22 (byrådet Bakervik)

- Sammenheng i planleggingen: Hvordan styrke den røde tråden fra kommuneplanens samfunnsdel, via tematisk planlegging og til gjennomføring i handlings- og økonomiplan
- Samhandling, arbeidsdeling og arbeidsflyt mellom bystyret og byrådet i samfunnsplanleggingen
- Vurdering av den kommunale planstrategiens rolle i plansystemet
- Vurdering av anbefaling fra FoU-prosjekt om å styrke koblingen av samfunnsdelen til valgperiodene
- Økt standardisering av planstruktur og planinnhold
- Bruk og operasjonalisering av bl.a. mål, strategier og tiltak i planleggingen
- Gjennomgang av planvolumet
- Tiltaksoppfølging og rapportering på oppfølging av plan
- Evaluering av planer
- Kobling mellom planlegging og bærekraftmålene
- Økt bruk av felles kunnskapsgrunnlag
- Helhetlig bruk av digitale verktøy i planleggingen
- Økt tilgjengelighet av planoversikt og status for pågående planarbeid
- Samfunnsplanlegging som demokratisk arena og samskappingsarena
- Samfunnsplanlegging som arena for medborgerskap og innbyggerinvolvering

BERGEN
KOMMUNE

BYRÅDET

Byrådssak 1063/24

Saksframstilling

Vår referanse: 2024/05109-1

Byrådets arbeid med ny kommuneplan og kommunal planstrategi

Byrådet Meyer har siden tiltredelsen forberedt arbeidet med revisjon av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. Denne saken klargjør byrådets videre arbeid med kommuneplanens samfunnsdel (KPS), kommuneplanens arealdel (KPA) og kommunal planstrategi for valgperioden 2023–2027. Dette inkluderer innretningen av sentrale dokumenter i kommuneplanarbeidet, innretning av kommuneplanprosessen og tentativ fremdriftsplan for det videre arbeidet.

Noen oppfølgingsområder til arbeidet med planstrategi i byrådssak 1062/24 (Byrådet Meyer)

- Gjennomgang av dagens planer og plansystemet, for å sikre effektiv planlegging av høy kvalitet.
- Foreslå grep i planstrategien for å styrke den røde tråden fra kommuneplanens samfunnsdel til den tematiske planleggingen, og fra samfunnsdelen til HØP, som utgjør samfunnsdelens handlingsdel. Dette vil inkludere områder som ble omtalt i byrådssak 1352/22 Videreutvikling av samfunnsplanlegging i Bergen kommune
  - blant annet økt standardisering av planstruktur og planinnhold, helhetlig bruk av digitale verktøy i planleggingen og å vurdere grep for hvordan mål, strategier og tiltak i planer lettere kan følges opp etter vedtak.
- Vil bli vurdert grep for å få en mer oversiktlig og helhetlig planportefølje som gjør det enklere å bruke planer som styrende dokumenter

